

Feničani

Feničke su se državice nalazile na strmim obroncima planine Libanon, koji se spuštaju prema istočnoj obali Sredozemnog mora. Fenička predaja govori da je njihova prvobitna postojbina bila na obalama Perzijskog zaljeva. Ako je ta predaja točna, onda su oni tamo prihvatili kraljevski oblik vladavine i grad državu. Stari Grci gradove države nazivaju polisima. I Feničani stvaraju polise, ali nikada nisu stvorili političko jedinstvo. Bili su mornari, obrtnici i trgovci, a tijekom povijesti očuvali su svoju neovisnost, iako su priznavali vrhovništvo Egipta, Babilona i Asirije. Od 10. do 8. st. pr. Kr. najveći su procvat doživjeli Biblos, Sidon i Tir čiji je gradski obrambeni sustav podizan prema kopnu. Svaki je grad imao svojeg boga – zaštitnika. Njihovi su obrtnici, trgovci i mornari u međunarodnoj trgovini traženi u cijelomu ondašnjem svijetu. Porast pučanstva nametnuo je zahtjev za stjecanjem prekomorskih prostora. To je ujedno dovelo do otvaranja novih tržišta i pristupa sirovinama.

Smještaj feničkih gradova država, njihovo umijeće u gradnji brodova, bogatstvo kvalitetnim cedrom i umijeće plovidbe omogućili su razvoj posredničke trgovine. Stoga su Feničani bili posrednici u trgovini između država azijskog kontinenta i Sredozemlja. Kao vješti brodograditelji i mornari osnivali su nasebine zvane faktorije, najprije na obližnjim egejskim otocima, a zatim u zapadnom Sredozemlju. U Tuniskom zaljevu bila je poznata faktorija Kartaga koja se razvila u središte snažne države. Na Pirenejskom poluotoku poznate su kolonije Gadez, Malaga, potom kolonije na zapadnoj obali Sicilije. Prošli su kroz Gibraltar i plovili do Britanskih otoka, odakle su izvozili kositar. Feničani su pomorske putove čuvali tajnom i pričali o njima zastrašujuće priče. Kad bi susreli strani brod, potopili bi ga.

Obrt je potican i bogatstvom Libanonskog gorja iz kojeg su vadili željezo i bakar, prerađivali ga u oruđe i razne predmete, a iz cedrova drva izrađivali su sarkofage i brodove namijenjene Egiptu te obloge za zidove palača. Feničani su bili majstori u izradi stakla i u tkalačkom umijeću. Izrađivali su tkanine, bojili ih grimiznom ili purpurnom bojom dobivenom iskuhavanjem posebnih školjki koje su iz mora vadili ronionci.

Njihov umjetnički izražaj bio je razvijen do vrhunca u izradi predmeta od raznih materijala. Time je omogućen gospodarski procvat polisa. To su bili predmeti u zlatu, srebru, bjelokosti, drvu, staklu i u drugim materijalima. Gospodarski razvoj i interesi potakli su polise na udruživanje u labavu konfederaciju (savez u kojem zadržavaju svoju neovisnost). Prema zaleđu nisu poticali osvajačke ratove. Cilj im je bio mir sa susjedima, a nadzor nad onoliko teritorija koliko im je trebalo da bi se uz mogli opskrbljivati hranom.

Dok se Egipt i Sumer razvijaju na obalama rijeka, opišite geografski prostor na kojem se razvijaju fenički gradovi države. Koja je to danas država?

Od koga su Feničani mogli prihvatiti kraljevski oblik vlasti i gradove države?

Navedite tri fenička grada države.

S obzirom na geografski smještaj, koje se gospodarske grane mogu razviti u feničkim gradovima državama, a koje ne?

Izdvojite preduvjete razvoja glavnih gospodarskih djelatnosti i navedite koje su to.

Do kuda su najdalje na sjever plovili Feničani?

Kako se zvala faktorija u Tuniskom zaljevu?

Navedite sirovine i materijale koje su Feničani koristili u izradi predmeta.

Kojom je sirovinom bilo bogato područje Fenikije?

Objasnite zašto Feničani nisu vodili osvajačke ratove?

Nacrtaj kartu Europe i Sredozemlja i na njoj označite sve dijelove svijeta koje su Feničani poznavali.